

جنبش های اجتماعی

و

دم کراتیزاسیون

نوشته:

سعید مدنی قهرخی

همکاران:

عماد بهاور، سیدعلیرضا بهشتی، مسعود پدram، سیدمهدی ربانی، امیر خسرو

دلیرثانی، مهدی دولتی، محمدصادق ربانی، امید ربانی

سرشناسه	: گودوین، جف، ۱۹۵۸-م.
عنوان پدید آورنده	Goodwin, Feff:
مشخصات نشر	: جنبش‌های اجتماعی و دموکراتیزاسیون/ (جف گودوین، جیمز ام جسر): [مترجمان] سعید مدنی قهقرخی... [و دیگران].
مشخصات ظاهری	: تهران: روزنه، ۱۳۹۴.
شابک	: ۲۸۴ ص. ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س. م.
وضعیت فهرست نویسی	: ۹۷۸-۹۶۴-۳۳۴-۵۵۹-۴
یادداشت	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: The social movements reader: cases and concepts, 2003
موضوع	: کتابنامه
موضوع	: جنبش‌های اجتماعی
نوع اثر	: جنبش‌های اجتماعی - نمونه پژوهی
سازمان افزوده	: جسر، جیمز ام، ۱۹۵۷-م.
شماره افزوده	Jasper, James M:
بندی کنگره	: مدنی، سعید، ۱۳۳۹-، مترجم
رده‌بندی دیوب	: HM ۸۸۱/۵۹ ج ۹ ۱۳۹۴
شماره کتابخانه ملی	: ۳۰۳/۴۸۶
	: ۴۰۵۲۹۳۳

جنبش‌های اجتماعی و دموکراتیزاسیون

سعید مدنی قهقرخی

مترجمان: عماد بهاور، سیدعلیرضا بهشتی، مسعود پدرام، سید مهدی حسینی، امیرخسرو دلیرثانی،

مهدی دولتی، محمدصادق ربانی، امید کوکی، سعید مدنی قهقرخی

طرح جلد: محمدعلی دارایی قادیکلاری

صفحه‌آرایی: اکرم مداح

چاپ اول: ۱۳۹۵

قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

چاپ و صحافی: روزنه کار

آدرس: خیابان مطهری، خیابان میرزای شیرازی جنوبی، پلاک ۲۰۲، طبقه ۳، انتشارات روزنه

تلفن: ۸۸۸۵۳۴۳۱-۸۸۸۵۳۷۳۰ ☎ شماره: ۸۶۰۳۴۳۵۹

سایت: www.rowzanehnashr.com

telegram.me/rowzanehnashr 📠 rowzanehnashr

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۳۴-۵۵۹-۴ ISBN: 978-964-334-559-4

تمام حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست

۶	مقدمه
۱۹	۱- سازمان‌های جنبش اجتماعی: سن مک کارتی، مایر-ان. زالد (مترجم: عماد بهاور)
۵۷	۲- گنجینه سازمانی جنبش‌های اجتماعی: لیرابت ا.ن. کلاس (مترجم: سید مهدی خدایی)
۸۳	۳- تاکتیک‌های اعتراضی: سال. دی. آلینسکی (مترجم: سعید مدنی قهفرخی)
۹۱	۴- جدا شدن از جنبش: برت کلاندرمانز (مترجم: سیدعلیرضا بهشتی)
۱۱۵	۵- احساسات اعتراضی: جیمز. ام. جاسپر (مترجم: سیدعلیرضا بهشتی)
۱۳۷	۶- جنبش‌های کارگران کشاورزی در بستر تغییرات سیاسی: جی کرای جنگینز، چارلز پی (مترجم: محمداصادق ربانی رانکوهی)
۱۶۵	۷- افول جنبش‌های کارگری: پاتریشیا کایو سکستون (مترجم: امیر خسرو دلیرتانی)
۱۸۹	۸- موفقیت جنبش: ویلیام اگاسون (مترجم: سعید مدنی قهفرخی)
۱۹۵	۹- جنبش‌ها و تغییرات فرهنگی: ران ایرمن، اندرو جامیسون (مترجم: سعید مدنی قهفرخی)

- ۲۰۱ -۱۰- رادیکالیزم و محیط زیست‌گرایی طبقه متوسط، استفان کونگرو، آندرو داف
(مترجم: امید کوکبی)
- ۲۱۷ -۱۱- دموکراتیزاسیون چیست؟ دیوید یاتر
(مترجم: مسعود پندرام)
- ۲۴۱ -۱۲- دموکراتیزاسیون در آمریکای لاتین (۱۹۸۰-۱۹۹۵): والتر لیتل
(مترجم: مهدی دولتی)
- ۲۷۳ -منابع

مقدمه

هرگز تصور نمی‌کردم لطف و عنایت حق تعالی تا این حد نصیبام شود تا در کنار دوستان دیگری که این مجموعه به همت و تلاش آنان از آب و گل درآمده و اکنون به دست خوانندگان گرامی رسیده، قرار گیرم و توفیق همکاری و مشارکت با آنان را داشته باشم. رفیق یار و هم‌پو و شایطی استثنایی را خلق کرد، آسمان و زمین را به هم دوخت، و امکان رسیدن این مجموعه را با مشارکت جمعی که از هفت سوی عالم گرد آمده بودند، فراهم ساخت. مدغنه مشترک انگیزه‌ساز شد و عشق به ایران دینامیسم حرکت، بنابراین بهانه‌ای برای نشدن و نکردن و نخواستن، نبود.

اگر چه بیش از نیم قرن از بحث درباره چیستی و جایگاه بخش‌های اجتماعی می‌گذرد، اما ادبیاتی که در این زمینه طی دهه اخیر در ایران منتشر شده بیش از همه آنچه هست که در گذشته در اختیار علاقه‌مندان قرار داده شده بود، در اقم همان‌طور که متناسب با فرایند تحولات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی در غرب نیاز به شناخت پدیده‌های اجتماعی از جمله جنبش‌ها بسط و گسترش یافت، در ایران نیز فراتر از نیازهای صرفاً علمی و دانشگاهی، تقابل برای شناخت جنبش‌های اجتماعی به میزان قابل توجهی پس از پیروزی انقلاب اسلامی و با عمق و گستردگی بسیار بیشتری در دو دهه اخیر و با احساس نیاز واقعی بسیار جدی‌تری طی دهه اخیر فراگیر شد. از این رو مجموعه حاضر، محصول احساس نیاز جمع

مشارکت‌کننده برای پاسخ به سئوالات بی‌شماری بود که ذهن و دل آن‌ها را مشغول کرده بود.

گودوین و جاسپر (Goodwin & Josper, 2008) دغدغه‌های مورد اشاره را در مقدمه کتاب خود که اغلب مقالات این مجموعه نیز از آن استخراج شده، در پاسخ به سؤال درباره جرایم مطالعه جنبش‌های اجتماعی اینگونه مورد بحث قرار داده‌اند: «برای جنبش‌های اجتماعی مطالعه می‌شوند؟ اول اینکه شما ممکن است به خاطر خودتان علاقه‌مند به مطالعه جنبش‌های اجتماعی باشید، زیرا، این جنبش‌ها بخش مشترک و حیاتی برای پیرامون شما هستند. ممکن است به سادگی تقابل داشته باشید فقط نظرات متضاد به وضع موجود را دریابید، به‌خصوص وقتی به نظر برسد آن‌ها طالب چیزهایی هستند که برای شما مطلوب و خوشایند نیست. چرا برخی مردم تصور می‌کنند حیوانات هم حقوقی دارند؟ یا چرا دیگران سازمان ملل را یک توطئه‌گر نابکار می‌دانند؟» جنبش‌های اجتماعی راهی مناسب برای درک تفاوت‌ها در جامعه بشری است.

اما دلایل دیگری نیز برای مطالعه جنبش‌های اجتماعی وجود دارد که پنجره‌ای به سوی ابعاد دیگری از زندگی اجتماعی را می‌نشانند. شما ممکن است به مطالعه جنبش‌های اجتماعی علاقه‌مند شوید، زیرا عارفه‌مند به بحث سیاسی هستید، چرا که جنبش‌ها منبع اصلی کشمکش و تغییر سیاسی هستند. جنبش‌ها معمولاً اولین مفصل برای پیوند با عقاید و موضوعات سیاسی جدید هستند. وقتی مردم با برخی مشکلات اجتماعی مواجه شوند، خواستار حل آن‌ها می‌شوند. عموماً از طریق جنبش‌های اجتماعی برای حل آن مشکلات فشار وارد می‌کند. احزاب سیاسی و رهبران‌شان به ندرت از این مسایل می‌پرسند یا موضوعات جدید را مطرح می‌کنند. مجموعه‌های بوروکراتیک و سیاستمداران بیشتر روزمره‌گی می‌کنند. معمولاً این جنبش‌های اجتماعی هستند که بیرون از نظام سیاسی برای شناخت نگرانی‌ها و طرح مطالبات جدید به نظام‌ها فشار وارد می‌کنند. شما همچنین ممکن است جنبش‌های اجتماعی را به دلیل آنکه علاقه‌مند به کنش‌های انسانی به

طور عام و یا نظریه اجتماعی به طور خاص هستید، مورد مطالعه قرار دهید. صاحب نظران در زمینه جنبش های اجتماعی سوال می کنند که چرا و چگونه مردم این اقدامات را انجام می دهند؟ خصوصاً چرا آن ها با هم این کنش ها را دارند؟ این موضوع همچنین سوالی است که جامعه شناسی را به طور عام و نظریه اجتماعی را به طور خاص به پیش می برد. جنبش های اجتماعی بحث مشهور طرفداران بیز (Hobbesian) را در خصوص امر اجتماعی مطرح می کنند که چرا مردم با یکدیگر همکاری می کنند در حالی که ممکن است آن ها بسیاری از منافع شان را از طریق فعالیت خود خورانه یا به تنهایی تأمین کنند؟ مطالعه جنبش های اجتماعی مسایل اجرایی دیگر را نیز مطرح می کند. اگر می توانیم دریابیم که چرا مردم در جنبش های اجتماعی مشارک داوطلبانه می کنند، قادریم چرایی مشارکت آن ها به طور عام را هم بفهمیم. کس، باسی انگاره ای از کنش اجتماعی است که نوری را بر کنش در دیگر سبدهای زندگی می تاباند. جنبش ها به قلب انگیزه انسانی وارد می شود. برای مثال آیا سرور به خاطر حداکثر منافع مادی فعالیت می کنند؟ آیا آن ها در آیین ها با بیان باورهایشان درباره دنیا تخلیه می شوند یا جایگاه شان را در دنیای پیرامون شان دگر بار می کنند؟ توازن بین کنش ابزاری و کنش نمادین چیست؟ توازن بین کنش خودخواهانه و کنش ایتارگرانه چیست؟

شما همچنین اگر علاقه مند به تغییر اجتماعی باشید، مطالعه جنبش های اجتماعی بهره مند می شوید. ممکن است علاقه به مطالعه جنبش ها نوری باشد منی پاسخ به این سوال که چرا تغییر رخ می دهد، یا ممکن است این علاقه عملی باشد یعنی جستجوی راه هایی برای پیشگیری یا پیشبرد تغییر. جنبش های اجتماعی یکی از منابع تغییر اجتماعی هستند. دیگر منابع عبارت اند از سازمان های رسمی، به خصوص بنگاه ها که بیشترین منابع را ایجاد می کنند؛ بنگاه ها تکنولوژی های جدیدی پدید می آورند که روش های کار و تعامل ما را تغییر می دهند، بنگاه ها همیشه راه های جدید برای کسب منافع از کارکنان شان را پدید می آورند و محصولات

جدید را برای عرضه تولید می‌کنند. این تغییرات عموماً روش‌های زندگی مردم را مختل می‌کنند؛ ساز و کارهای جدید مردم را وادار به کار سخت‌تر می‌کنند یا زمین‌هایی را که نزدیک مدارس هستند آلوده می‌کنند. مردم در برابر این تغییرات واکنش نشان می‌دهند و از طریق انواع جنبش اجتماعی در برابر آن‌ها ایستادگی می‌کنند.

۱. در حالی که سازمان‌های رسمی منبع اصلی تغییر تکنولوژیک هستند، آن‌ها منبع همبر در ارزش‌ها و در نظم اجتماعی نیز می‌باشند، چرا؟ در جوامع مدرن با نظام‌های تخصصی و سیاسی پیچیده، بروکراسی‌های بزرگ خواهان کنترل و ثبات اقتصادی و سیاسی هستند. بنابراین آن‌ها تلاش می‌کنند هر چیزی را برای پیشگیری از وضع موجود منع منتظره، عادی‌سازی کنند. آن‌ها در برابر تغییرات در روابط مالکیت نه به عنوان مثال یکی از مؤلفه‌های سرمایه‌داری است، مقاومت می‌کنند. بنابراین ارزش‌ها و باورهای سیاسی اغلب از بحث و تلاش جنبش‌های اجتماعی حاصل می‌شود چرا جوامع به طور پایان‌ناپذیری خودشان را بی‌کم و کاست باز تولید نمی‌کنند؟ اغلب این جنبش‌های اجتماعی هستند که راه‌های جدید گذار جوامع و روش‌های جدید اداره آن‌ها را توسعه می‌دهند. جنبش‌های اجتماعی بخش مرکزی آنچه «به مدنی» یا «سپهر عمومی» نامیده می‌شود، هستند، که در آن‌ها گروه‌ها و افراد درباره آینده‌شان بحث و گفت‌وگو می‌کنند.

اگر شما خواست عملی برای گسترش دموکراسی و تغییر جامعه دارید روش‌هایی برای یاد گرفتن، سازوکارهایی برای سازمان دادن، بسیج کردن و نفوذ در رسانه‌ها وجود دارد. تعداد زیادی جنبش اجتماعی در ۴۰ سال گذشته به وجود آمده و مردم در این جنبش‌ها دانش زیادی را انباشت کرده‌اند، چطور و چگونه؟ با به جریان انداختن و اداره کردن جنبش‌ها.

سراخام اگر شما مطالعه اخلاق محور اجتماعی دارید، باید جنبش‌های اجتماعی را مطالعه کنید. جنبش‌های اجتماعی کمی شبیه هنر هستند؛ آن‌ها احساساتی را که

تا کنون به خوبی متراکم نشده‌اند، بیان می‌کنند. احساساتی که ژورنالیست‌ها هنوز درباره آن‌ها نوشته‌اند و قانونگذاران هنوز آن‌ها را مورد ملاحظه قرار نداده‌اند. همه ما حساسیت‌های اخلاقی داریم — الهامات ناگفته یا همان اهمیت اصول و مقررات به وضوح بیان شده — که عمل ما را هدایت می‌کنند یا حداقل وقتی زیر پا گذاشته می‌شوند، ما را مضطرب می‌کنند. جنبش‌های اجتماعی راههای خوبی برای فهم این مسائل و راه‌های اخلاقی هستند.

جنبش‌های اجتماعی نقش حیاتی در جوامع معاصر ایفا می‌کنند. ما درباره دنیای پیرامون ما از طریق آن‌ها می‌آموزیم. آن‌ها ما را تشویق می‌کنند، دریابیم چگونه احساسی درباره سیاست‌های دولتی و گرایش‌های اجتماعی و تکنولوژی‌های جدید داریم. در برخی موارد آن‌ها حتی به ما الهاماتی درباره تکنولوژی‌های جدید یا روش‌های کاربرد تکنولوژی‌ها، قدم می‌دهند. بیشتر از همه، جنبش‌ها یکی از روش‌هایی هستند که به واسطه آن ما چشم‌اندازهای اخلاقی و الهامات کلی و مبهم خود را به مطالبات سیاسی و سبک زندگی تبدیل می‌کنیم.

این کتاب به دو بخش تقسیم می‌شود. بخش اول که شامل مقالات اول تا دهم می‌شود، منتخبی است از مقالاتی که در کتاب گودوین و جیمز (Goodwin & James, 2003) تحت عنوان "The Social Movements Reader Cases and Concepts" ارائه شده‌اند.^۱ بخش دوم کتاب نیز شامل دو مقاله است که اولی عمدتاً ترمینولوژی و چارچوب نظری رویکردگذار دموکراتیک (دموکراتیزاسیون) را معرفی کرده و دومی نیز مروری است بر تجربه دموکراتیزاسیون در آمریکای لاتین.

۱. پیش از این نیز منتخبی از جمع‌بندی‌های کتاب مورد اشاره ترجمه و تحت عنوان «جنبش‌های اجتماعی (پدید آیی، فراز و فرود)» ترجمه و به همت انتشارات بازتاب در سال ۱۳۹۴ به دست چاپ سپرده شده است.

هر دو مقاله منتخبی از کتاب «دموکراتیزاسیون» هستند.

«سازمان‌های جنبش اجتماعی» اولین مقاله در این مجموعه می‌باشد که به قلم «مک کارتی» و «زالد» دو صاحب‌نظر برجسته در مباحث مرتبط با جنبش‌های اجتماعی تدوین شده است. این مقاله بخشی از مقاله دیگری است تحت عنوان «بسیج منابع و جنبش‌های اجتماعی» که چند سال قبل از انتشار مجدد، در نشریه جامعه‌شناسی آمریکا به چاپ رسیده^۱ و پس از بازبینی و بازنویسی در سال‌های ۲۰۰۲-۲۰۰۳ بار دیگر منتشر شده است. تعریف مفاهیمی مثل بخش جنبش اجتماعی، صنعت جنبش اجتماعی، سازمان جنبش اجتماعی به تقلید از ادبیات علوم اقتصادی و مدیریت، موضوع مباحث اصلی مقاله است که در چارچوب نظریه «بسیج منابع» مطرح شده است. کتب بدیع و مهم در این مقاله تبیینی است که نویسنده از روش تعامل سازمان‌های جنبشی و سازمان‌های مستقر رسمی و موانع و مشکلات این تعامل در دوره گذار ارائه می‌دهد.

مقاله دوم تحت عنوان «گنجینه سازمان جنبش‌های اجتماعی» به قلم «الیزابت اس کلمنس» پیش از انتشار در سال ۲۰۰۳، با عنوان «گنجینه‌های سازمانی و تغییر نهادی: گروه‌های زنان و گذار سیاسی در ایالات متحده» در نشریه جامعه‌شناسی آمریکا^۲ منتشر، اما برای انتشار مجدد توسط نویسنده، بازبینی شده است. هدف مقاله پاسخ به این سؤال است که نهادهای سیاسی چگونه تغییر می‌کنند؟ نویسنده مقاله برای پاسخ به سؤال مذکور دو پیش‌فرض را مطرح می‌دهد. اول آنکه برخی جنبش‌های اجتماعی با وجود فشارهایی فزاینده رای‌آزگاری با ساختارهای مستقر تا آخر ممکن است از خود مقاومت نشان دهند. دوم آنکه برخی تعاملات میان جنبش‌های اجتماعی و نهادهای سیاسی مستقر می‌تواند به

1. Potter, David. Goldblatt, David. Kiloh, Margaret. Lewis, Paul (1997). "Democratization".

2. McCarthy John D. and Zald, Mayer N. "Resource Mobilization and Social Movements: A Partial Theory", American Journal of Sociology, 82 (6) pp: 1212-1241.

3. Clemens E.S., "Organizational Repertoires and Institutional Change: Women's Group and the Transformation of U.S. Politics, 1890-1920", American Journal of Sociology 98 (4), pp: 755-798.

تغییرات قابل توجهی در روش فعالیت و سازمان جنبش منجر شود. در نهایت مقاله نقطه اتکای جنبش‌ها برای تطابق با تغییرات حاصل از تعامل جنبش و نظام مستقر را «گنجینه‌های سازمانی» یا مجموعه یافته‌های نظری نظریه پردازان در زمینه سازمان، و انباشت تجارب جنبش‌ها در سیر تحول تاریخی‌شان قلمداد می‌کند و به تبیین این گنجینه می‌پردازد.

«تاکیک‌های اعتراضی» عنوان مقاله کوتاهی است از «سال دی، آلینسکی» که برداشتی است از کتاب «عصاره قوانین برای رادیکال‌ها»^۱ به قلم همین نویسنده در سال ۲۰۰۱-۲۰۰۲. مقاله ضمن توضیح درباره سیزده قاعده که در انتخاب تاکتیک‌ها توسط رهبران باید رعایت شود، در نهایت رعایت سه اصل مهم را توصیه می‌کند:

اول) عمل واقعی در برابر عکس العمل و داشتن دشمن است.

دوم) کار اصلی جنبش تحریک اهداف ضد جنبش به سمت واکنش مورد نظر خود است.

سوم) تاکتیک‌ها مثل سازمان و زندگی مستلزم حرکت همراه با عمل است.

مقاله چهارم تحت عنوان «جدا شدن از جنبش»^۲ را «برت کلاندر مانز» در سال ۱۹۹۷ منتشر و در سال‌های ۲۰۰۲-۲۰۰۳ مجدداً بازویسی کرد.^۳ مقاله از جهت موضوع مورد بررسی بسیار بدیع می‌باشد و تحلیلی روانشناختی - جامعه‌شناختی از فرایند ورود و خروج به جنبش‌های اجتماعی ارائه می‌دهد. اگرچه در مباحث پیرامون پویایی گروه در روانشناسی اجتماعی رفتار اعضای گروه مورد تحلیل قرار می‌گیرد، اما اختصاص بحثی مستقل درباره سازوکارهای ریزش و رویش جنبش‌های اجتماعی احتمالاً برای خواننده این کتاب جذابیت بسیار خواهد داشت. چرا افراد جذب جنبش‌های اجتماعی می‌شوند؟ چرا به تدریج گروهی به جنبش وفادار و گروهی منتقد آن می‌شوند؟ و در آخر چرا عده‌ای دوباره وارد

1. Alinsky, Saul D. "Estrect from Rules for Radical".

2. American Sociological Review 61 (feb) pp: 153-70.

جنبش می‌شوند و به صف معترضان می‌پیوندند و جمعی بی‌طرف باقی می‌مانند یا می‌روند (Burnout)؛ اینها سؤالاتی است که نویسنده تلاش کرده به آن‌ها پاسخ دهد.

مقاله پنجم با عنوان «احساسات اعتراضی»، کنکاشی پژوهشی و نظری درباره انگیزه‌های معترضان درون جنبش‌های اجتماعی است، به قلم جیمز ام. جاسپر. مقاله مورد بحث نیز مشابه مقاله چهارم رویکردی عمدتاً روانشناختی داشته و تلاش دارد با واکاوی احساسات معترضان انگیزه‌های اعتراض و خواست برای تغییر را طبقه‌بندی کند. و در بایت نقش سه گروه احساسات عاطفی (مثل نفرت، عشق، هیستری و اعتدال)، احساسات واکنشی (مثل خشم، طغیان و شرم) و خلقیاتی که وضعیت‌ها را بیان می‌کنند، حساسی را شکل می‌دهند، در جنبش‌های اعتراضی تبیین می‌کند. در هر حال موارد به خاطر داشته باشیم که رویکردهای جدید نسبت به جنبش‌های اجتماعی به خصوص جنبش‌های اجتماعی جدید و همچنین دموکراتیزاسیون، نقش مهم و تعیین‌کننده‌ای برای افراد قائل می‌شوند و هم از این رو تحلیل‌های روانشناختی بسیار مورد توجه این‌ها قرار می‌گیرد.

«جنبش‌های کارگران کشاورزی در برابر تغییرات سیاسی» عنوان مقاله ششم است به قلم «جی کرای جیکنز» و «چارلز پیرو» که پس از بازیابی و بازنویسی نسخه اول مجدداً در سال ۲۰۰۲-۲۰۰۳ منتشر شده است. این مقاله آثار تغییرات سیاسی در نهادهای مستقر و به خصوص دولت را در موفقیت و شکست جنبش‌های اجتماعی بررسی می‌کند و از این رو حائز نکات مهم و قابل استفاده‌ای برای خوانندگان به خصوص در شرایط کنونی باشد.

مقاله هفتم تحت عنوان «افول جنبش‌های کارگری» که توسط «یاتریشیا کایوسکستون» تدوین شده فشرده‌ای است از کتابی که توسط همین نویسنده در

سال ۱۹۹۱ منتشر شده است.^۱ مقاله با مروری بر وضعیت جنبش کارگری در آمریکا و مقایسه آن با موقعیت جنبش کارگری کانادا، نشان می‌دهد افول این جنبش در آمریکا و در مقابل موضع قوی آن در کانادا تا حد زیادی از یک سو تحت تأثیر سیاست‌های دولت‌ها در قبال اتحادیه‌های کارگری و از سوی دیگر تابع روش و میزان تعامل دولت و اتحادیه‌ها است. نویسنده معتقد است افول جنبش‌های بی‌سازگاری در آمریکا موجب افت شاخص‌های کیفیت زندگی در این کشورها شده است.

«موفقیت، جنبش» عنوان مقاله هشتم از این مجموعه است که فشرده‌ای است از کتاب «استراتژی اعتراضات اجتماعی»^۲ به قلم نویسنده آن ویلیام إگامسون. نویسنده تلاش کرده تا در مقاله خود مفهوم «موفقیت» را در جنبش‌های اجتماعی مورد بحث قرار دهد. من اراز شد، در این مقاله به منظور روش نمودن وضعیت جنبش‌های اجتماعی، به توسعه چهار پروتاد جنبش‌ها یعنی پذیرش کامل و نسبی، پیشدستی، تلاش و شکست پرداخته است. این مدل، چارچوب ساده اما جامعی را برای ارزیابی وضعیت جنبش‌های اجتماعی در اختیار ما قرار می‌دهد.

مقاله نهم مجموعه حاضر تحت عنوان «جنبش‌ها و تئوریه‌های فرهنگی» به قلم «ران ایرمن» و «آندرو جامیسون» فشرده‌ای است از کتاب نوشته شده با نام «موسیقی و جنبش اجتماعی»^۳. این مقاله اثرات جنبش‌های اجتماعی را بر فرهنگ عمومی مورد بحث قرار داده و با اشاره به مصادیقی در موسیقی، تعامل بین «رهنم» و «جنبش» و «فرهنگ عمومی» را تبیین کرده است.

مقاله دهم تحت عنوان «رادیکالیزم و محیط زیست‌گرایی طبقه متوسط» ترجمه مقاله‌ای است از «استفان کونگرو» و «آندرو داف». این مقاله در شماره ۲۸

1. Sexton, P. C. (1991) "The Decline of the labor Movement".

2. Gomsom, W. A. (1990) "The Strategy of Social Protest".

3. Eyerman, R. Jamison, A. (1998) "Music and Social Movements".

«سوسیولوژیکال ریویو» منتشر و برای چاپ مجدد در سال ۲۰۰۲-۲۰۰۳ بازبینی شده است.^۱ مقاله از آن جهت که به تحلیل اثرات آگاهی‌ها و باور طبقه متوسط در مشارکت آن‌ها در جنبش‌های اجتماعی پرداخته، حائز نکات مهم و قابل توجهی است. به علاوه مقاله ظهور دیدگاه‌های رادیکال - که عمدتاً شامل نقد ساختاری نظام سرمایه‌داری به عنوان عامل بروز بسیاری از مشکلات و مسایل زیست‌محیطی است - در طبقه متوسط فعال در جنبش محیط زیست جوامع صنعتی را مورد بررسی قرار داده که می‌تواند قرابت‌هایی با آنچه در آینده ممکن است جامعه ما با آن مواجه شود، نیز داشته باشد.

در مقاله این مجموعه که در فصل اول کتاب «دموکراتیزاسیون»^۲ به قلم «دیوید پاتر» و همکارانش ترجمه و تلخیص شده، ضمن تبیین مفهوم دموکراتیزاسیون و ارائه نظریه‌ها درباره گذار دموکراتیک، روند جنبش‌های اجتماعی و فرایند دموکراتیزاسیون مطرح و با تأکید بر فصل ششم به رویکرد «مدرنیزاسیون»، «جامعه‌شناسی تاریخی» و «گذار» همگرایی این سه رویکرد در تبیین تغییرات سیاسی جوامع مختلف به بحث گذاشته شده است.

آخرین مقاله این مجموعه ترجمه فصل هفتم کتاب «دموکراتیزاسیون» است که گزارش و جمع‌بندی جامعی از روند تحولات و تغییرات سیاسی آمریکای لاتین در فاصله سال‌های ۱۹۸۰ تا ۱۹۹۵ ارائه می‌دهد. روش نویسنده ارائه این گزارش بررسی مقایسه‌ای ویژگی‌های جوامع آمریکای لاتین و تعیین اشتراک و افتراق آن‌ها طی «گذار دموکراتیک» می‌باشد و از این نظر می‌تواند جمع‌بندی جامع‌تری از آزمون استراتژی «دموکراتیزاسیون» در یکی از غیردموکراتیک‌ترین، نژادی‌ترین و فاسدترین مناطق جهان محسوب شود.

در پایان مایلم از دخترم یاسمن که با دقت و وسواس فراوان زحمت اصلاح این مجموعه را متقبل شد، دوست گرامی‌ام بهمن احمدی امویی که ویرایش و بازبینی

1. Sociological Review 28(2) pp: 333-349.

2. Potter, David et al (1997) "Democratization", pp: 1-37.

اولیه آن را به عهده گرفت و به انجام رساند و همچنین از همه کسانی که در تدوین و ترجمه این مجموعه مشارکت داشتند سپاسگزاری نموده و برای همه آنها آرزوی روزهای بهتر داشته باشم.

سعید مدنی قهفرخی

زمستان ۱۳۹۳

www.ketab.ir